

Tillstånds- och tillsynsnämnden

Plats och tid: Förvaltningsbyggnaden, Sessionssalen, onsdagen den 13 maj 2026 kl 08:30

Beslutande

Rose-Marie Henriksson (S), Ordförande
Joakim Paavola (S), 1:e vice ordförande

Tjänstgörande ersättare

Björn Wikström (S) ersätter Bengt Esperri (C)
Evin Demir (M) ersätter Mats Andersson (M)
Anders Strömberg (M) ersätter Anders Hjerpe (M)

Övriga tjänstemän

Monica Säfström, bygg- och miljöchef
Verner Lundholm, räddningschef
Charlotta Ström, förvaltningsekonom
Malin Svanberg, byggnadsinspektör
Petronella Wittenberg, miljöinspektör
Erkki Haarala, nämndsekreterare

Justeringens plats och tid

Omedelbar justering, 2026-05-13

Tillkännagivande av protokoll

Justeringen tillkännagiven på kommunens digitala anslagstavla den 13 maj 2026

Paragrafer § 51

Underskrifter

Sekreterare .....
Erkki Haarala

Ordförande .....
Rose-Marie Henriksson

Justerare .....
Björn Wikström

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Mia Sipola

Tillstånds- och tillsynsnämnden

§ 51

Dnr TTN-2026-00045

**2026-160-ADM Remissyttrande över SOU 2025:122 –
En kortare instanskedja för mark- och miljöärenden**

Tillstånds- och tillsynsnämndens beslut

Tillstånds- och tillsynsnämnden beslutar att anta förslag till yttrande som sitt eget.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har begärt yttrande över betänkandet En kortare instanskedja för mark- och miljöärenden (SOU 2025:122), diarienummer KN2026/00379.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet att utreda om den totala handläggningstiden i mål och ärenden

enligt miljöbalken och plan- och bygglagen kan förkortas genom en ändrad instansordning och ökade krav på prövningstillstånd samt utreda om kretsen som får överklaga kan och bör minskas när det gäller domar eller beslut.

Kalix kommun har genom tillstånds- och tillsynsnämnden tagit del av och granskat betänkandet. Tillstånds- och tillsynsnämnden har sammanställt synpunkterna från egna ansvarsområdena och dels från ansvarsområden inom samhällsplanering och ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag gällande de frågor som bedöms vara relevanta.

Förslag till yttrande

Övergripande synpunkter

Rättssäkerhet och kvalitet får inte äventyras. En kortare instanskedja kan ge snabbare beslut, men riskerar att minska möjligheten till materiell prövning i flera led. Detta är särskilt viktigt i ärenden som rör miljöbalken, där besluten ofta är komplexa och långsiktiga. Kommunernas roll måste tydliggöras. Kommunerna är ofta första instans i tillsyn och prövning. Förändringar i överinstansernas struktur påverkar kommunernas arbetsbelastning, behov av kompetens och krav på dokumentation. Konsekvensanalysen behöver fördjupas. Betänkandet beskriver tidsvinster men analyserar i begränsad utsträckning effekterna för kommunal tillsyn, överklagandefrekvens och behov av kompetensförstärkning.

Synpunkter på specifika förslag

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Mia Sipola

Tillstånds- och tillsynsnämnden

1. Förändringar i överklagandeprocessen

Möjligheten till överklagande är central för rättssäkerheten, särskilt i ärenden med betydande miljöpåverkan. En kortare instanskedja inte får leda till att komplexa ärenden avgörs utan tillräcklig prövning i flera led. Det bör införas förtydligade kriterier för när prövningstillstånd ska ges.

2 Avgift för överklagande

Kalix kommun är generellt positiv till förslaget om överklagandeavgift i vissa måltyper, under förutsättning att avgiften utformas i enlighet med internationella krav och att trösklarna för ekonomiskt utsatta hanteras väl. Förslaget bedöms sannolikt kunna minska antalet ogrundade överklaganden och bidra till effektivare processer. Kommunen vill dock lyfta att de flesta klagande vars överklaganden avvisas eller avslås sannolikt anser att de har sakliga skäl och inte överklagar av okynnesskäl. Utredningen föreslår administrativa åtgärder för att hanteringen av avgiften inte ska få motsatt effekt och förlänga processen. Det är av stor vikt att det inte läggs för stort ansvar på den klagande att kunna redovisa sina ekonomiska förutsättningar i samband med överklagande, eftersom det kan innebära ytterligare ett moment utöver själva avgiften som kan medföra att enskilda avstår från att få sin sak prövad. Eftersom avgiften ska återbetalas vid bifall kan det vara läge att överväga om inte även klagande som företräder det allmänna ska åläggas att betala avgift vid överklagande.

3. Konsekvenser för kommunal tillsyn och prövning

Ökade krav på kvalitetssäkrad dokumentation, eftersom färre överinstanser innebär att kommunens beslutsmotivering blir ännu viktigare. Behov av kompetensutveckling inom juridik, miljöbedömning och processföring.

4. Digitalisering och effektivisering

Stödjer förslagen om ökad digitalisering och ser behov av gemensamma digitala verktyg för ärendehantering och dokumentation. Standardiserade mallar och vägledningar som underlättar enhetlig tillämpning. Förbättrade möjligheter till informationsdelning mellan kommuner, länsstyrelser och domstolar.

5. Enklare process för planeringsbesked

Kalix kommun har inte använt sig av möjligheten att begära planeringsbesked, utan har i stället fört dialog under utredningssamråd med Länsstyrelsen. Kommunen tillstyrker förslaget som sannolikt bidrar till att kommuner i större utsträckning begär planeringsbesked.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Mia Sipilä

Tillstånds- och tillsynsämnden

6. Samrådsprocessen vid planläggning i detaljplan förtydligas

Kalix kommun bedömer att förslagen bedöms göra samrådsprocessen mer förutsägbar och tillstyrker därmed förslaget.

7. Samrådskretsen vid planläggning i detaljplan begränsas

Kalix kommun bedömer att förslagen innebär att avgränsningarna av samrådskretsen vid plan- och lovprocesserna bättre motsvarar varandra och tillstyrker i huvudsak förslaget. Ett av syftena med samrådet är att få in synpunkter för att få ett bättre beslutsunderlag. Det är viktigt att en eventuell begränsning av samrådskretsen inte försämrar möjligheterna att uppnå syftet.

8. Bestämmelse om plankostnadsavtal införs

Kalix kommun tillstyrker förslagen kopplat till plankostnadsavtal.

9. Bestämmelserna om krav på utredning vid planläggning bör inte ändras

Kalix kommun tillstyrker förslaget om att Boverket ska få i uppdrag att ta fram en ny samlad vägledning om detaljplaneprocessen och vilka utredningar som bör krävas beroende på ändamålet med planen och platsens förutsättningar. En sådan vägledning gör planläggning mer förutsägbart både för kommuner och exploatörer.

10. Ytterligare utrednings- och uppdragsbehov

Kalix kommun instämmer i bedömningen att se över processen för planläggning i översiktsplan samt nuvarande förfaranden för samråd och granskning utifrån ett effektivitetsperspektiv. Detta bör ske skyndsamt för att få ett helhetsperspektiv på planprocesserna.

Avslutande synpunkter

Kalix kommun delar utredningens ambition att skapa en mer effektiv och förutsebar instanskedja. För att reformen ska få avsedd effekt krävs dock:

- Tydliga rättssäkerhetsgarantier
- Resursförstärkningar till både kommuner och domstolar
- Fördjupad konsekvensanalys av effekterna för kommunal tillsyn

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Ma Sipilä

Tillstånds- och tillsynsnämnden

- Samordning med pågående reformer inom miljöbalken, PBL och tillståndsprocesser
- Ställer sig därför i huvudsak positiv till förslagen, men betonar att genomförandet måste ske med omsorg och i nära dialog med kommunerna

Beslutsunderlag

2026-160-ADM Tjänsteskrivelse

Protokollsutdrag till

Klimat- och näringslivsdepartementet

Undertecknat av följande personer

ROSEMARIE HENRIKSSON

E-Legitimation: BankID Mobile
Datum: 2026-05-13 09:33:32
Transaktionsidentitet: 4E6BF0437CE4EE49874AC2D10859830915CDB05401

BJÖRN VIKSTRÖM

E-Legitimation: BankID Mobile
Datum: 2026-05-13 09:41:15
Transaktionsidentitet: 49BF3F0C57C392C86684A9345A358422BDBDF3EB25

ERKKI HAARALA

E-Legitimation: BankID Mobile
Datum: 2026-05-13 09:48:42
Transaktionsidentitet: 476C348B70EF0EE850ABF19C064B8D2EBF69B82635

Underskriftstjänst: **twoday Underskriftstjänst**

Dokumentet är signerat av Ciceron DoÄ

Organisation

Organisation: Visma Consulting

Organisationsnr: 556117-7543

E-post: ciceron@visma.com